

La Cambra de Comerç presenta l'Informe econòmic del 2020

L'impacte de la crisi sanitària a l'economia andorrana ha estat més intens que als països veïns; el nivell del PIB retrocedeix al del 2013

El turisme i el comerç són els sectors que més han patit la davallada econòmica, en canvi la construcció ha demostrat una elevada resiliència

S'espera una recuperació progressiva de l'activitat durant la segona meitat de 2021, però no s'arribarà als nivells pre-covid fins el 2022 o 2023

Com a reptes prioritaris de país destaquen la transició digital i ecològica, l'excel·lència del comerç i el turisme, la inversió estrangera que aporti valor afegit real a l'economia, una pressió fiscal competitiva i un acord d'associació amb la UE que salvaguardi els interessos i les necessitats d'Andorra

Andorra la Vella, 28 de setembre 2021. Josep Maria Mas, president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS), ha presentat avui els resultats de **l'informe econòmic del 2020** en un acte que ha comptat amb la presència de Xavier Espot, cap de Govern d'Andorra. Aquesta edició de l'informe analitza l'evolució econòmica de l'exercici 2020, però també dona una visió de les perspectives econòmiques per a l'any 2021, en un moment particularment assenyalat de la història econòmica recent, i en un context encara molt delicat per a les empreses i l'economia del país.

Fa vint-i-sis anys que la Cambra elabora aquest Informe, amb l'objectiu de contribuir a ampliar el coneixement general de l'economia del país, i ser un instrument útil i objectiu al servei de l'Administració pública, dels empresaris i de tota la societat andorrana.

L'acte de presentació de l'Informe ha servit també per presentar la diagnosi de la Cambra respecte als reptes de futur, entre els quals es troben la promoció de la diversificació econòmica, l'acceleració de la transició digital d'Andorra, la reforma del sistema fiscal, l'impuls a la transició ecològica i, no menys important, l'acord d'associació amb la UE.

RESULTATS DE L'INFORME ECONÒMIC DEL 2020

L'emergència sanitària va paralitzar l'economia mundial durant setmanes i va originar les pèrdues econòmiques més grans des de la Segona Guerra Mundial. Davant d'aquesta

NOTA DE PREMSA

situació, les mesures preses pels governs i les institucions econòmiques per atenuar l'impacte de la crisi han estat contundents i ràpides, han esmorteït les caigudes de les rendes, han facilitat moratòries en els pagaments, han garantit l'abundància de liquiditat i l'accés favorable al crèdit, i han ancorat els baixos tipus d'interès.

Entre les economies avançades, l'impacte de la pandèmia no va ser uniforme. La zona euro va ser la regió més afectada, amb una caiguda gairebé el doble que la dels Estats Units. Dins de la zona euro, les economies d'Espanya i França es van trobar entre les més impactades, en bona part a causa d'un pes del sector turístic en el PIB més important.

A Andorra la caiguda de l'activitat durant el 2020 va ser més intensa que la de les economies veïnes i que la del conjunt de la Unió Europea, a causa del pes superior de les activitats terciàries i, en particular, del comerç i el turisme, en l'economia. L'any 2020 el PIB andorrà va registrar una contracció del 12% en termes reals, una davallada que deixa enrere una etapa de sis anys consecutius de creixements positius.

El xoc d'oferta i demanda que va provocar la pandèmia s'ha reflectit en l'evolució negativa de la gran majoria d'indicadors econòmics. Destaquen els forts descensos registrats dels visitants, de les matriculacions de turismes, de les importacions de materials de construcció i de la inversió pública, entre altres. En canvi, el nombre d'establiments va mantenir una evolució a l'alça i el crèdit bancari va registrar un creixement superior al de 2019, fet que reflecteix el paper clau de facilitador de liquiditat que ha exercit el nostre sistema financer durant la pandèmia. El deteriorament econòmic també va repercutir en un empitjorament del mercat de treball, si bé les mesures excepcionals preses pel Govern, com ara els ERTO, el van esmorteir en part.

Per sectors, els serveis, i en particular el turisme i el comerç, van ser els més perjudicats per les restriccions de mobilitat, fet que es va traduir en caigudes històriques de l'activitat. L'evolució de la resta de sectors -primari, indústria i construcció- també va empitjorar el 2020 en relació amb l'exercici anterior, però de manera menys intensa.

El 2020, el sector de la construcció, després d'una etapa fortament alcista de quatre anys, va patir una davallada significativa de l'activitat, com a conseqüència de les restriccions decretades per contenir la pandèmia. Aquesta pèrdua d'impuls es va produir tant en el segment de l'habitatge com en la inversió pública, si bé en la segona meitat de l'any 2020 el segment de l'habitatge ha tingut una capacitat de recuperació més ràpida.

Quant a la indústria i la manufactura, la reducció de l'activitat va ser més moderada que a la resta de sectors ja que a mesura que avançava l'any es va anar recuperant progressivament de les conseqüències de la covid-19.

El sector serveis, nucli fonamental de l'economia andorrana, pel gran pes que té en el teixit empresarial andorrà, va ser el sector més perjudicat per la pandèmia de la covid-19, especialment els sectors que requereixen contacte social i mobilitat, com ara l'hoteleria, la restauració, el transport i el comerç.

El fort impacte de la pandèmia sobre l'activitat del sector turístic es va reflectir a tots els indicadors vinculats, amb reduccions molt importants del nombre de pernoctacions totals, dels dies d'esquí venuts i del nombre d'assalariats del sector.

Quant al comerç, l'activitat també va patir un descens molt pronunciat, que va comportar una forta reducció del nombre d'assalariats i un descens de les importacions totals de mercaderies, reflex en bona part de la caiguda de les vendes del sector.

Al sector bancari, l'impacte de la pandèmia també va ser significatiu, amb una caiguda dels beneficis agregats del 25,3% durant l'any 2020, en un context econòmic de tipus d'interès baixos, d'adaptació contínua a la normativa bancària internacional i de fortes inversions tecnològiques. Tanmateix la resiliència i la capacitat d'atracció de negoci, així com el compromís del sector bancari amb l'economia es va reflectir en un augment de la inversió creditícia bruta a clients, dels dipòsits i dels recursos gestionats. A més, va mantenir uns bons ràtios de rendibilitat i de solvència, superiors a la mitjana dels bancs europeus.

Actualitat econòmica i perspectives

Després d'haver viscut un any 2020 tan negatiu, les perspectives econòmiques per a l'any 2021 són positives, però encara estan envoltades d'una gran incertesa.

En l'àmbit internacional, la recuperació es preveu intensa al llarg de l'any 2021, però amb diferències en el ritme de recuperació per àrees i països. L'impacte econòmic de la pandèmia també es preveu desigual per sectors econòmics i per col·lectius socials. La destrucció d'ocupació afecta sobretot als treballadors joves i menys qualificats, així com als sectors serveis que requereixen interacció social, tals com la restauració, la cultura i el turisme. Per altra banda, les mesures de política econòmica sense precedents que s'han desplegat per lluitar contra els efectes de la pandèmia han evitat una caiguda més dràstica del PIB, però a la vegada han increment sobtadament els nivells de deute i això limitarà sens dubte les possibilitats de creixement de la despesa pública en el futur.

En aquest escenari, l'economia andorrana també comença a mostrar senyals de recuperació de l'activitat, afavorida pels avenços en la vacunació contra la covid-19, que han permès millorar la situació epidemiològica interna i externa i retirar progressivament moltes de les mesures de restricció a la mobilitat i la interacció social.

Les dades del PIB andorrà del segon trimestre de 2021 indiquen un canvi de tendència i confirmen que la recuperació de l'activitat ha agafat embranzida, amb un creixement del PIB del 25%, un augment superior al dels països veïns i al de la mitjana europea. Cal confiar que es mantingui aquesta evolució més positiva en els trimestres posteriors.

Així, de cara als propers mesos, hi ha confiança en què les altes taxes de vacunació assolides als països del nostre entorn permetin seguir retirant restriccions i avançant cap a la quasi normalitat, fet clau per consolidar i impulsar la recuperació iniciada aquest estiu.

En conclusió, les previsions apunten a que l'economia andorrana està accelerant el pas durant el segon semestre d'enguany, fet que permetrà acabar l'exercici amb una taxa força positiva de creixement del PIB, tot i que encara farà falta almenys un altre any per poder recuperar els nivells d'activitat pre-covid.

VALORACIÓ DE LA CAMBRA I CINC REPTES DE FUTUR

La injecció de recursos públics per sostenir el teixit productiu, l'ocupació i les rendes de familiars ha permès atenuar els efectes econòmics i socials derivats de la pandèmia.

Tanmateix, aquestes mesures de suport no són suficients per recuperar el nivell d'activitat empresarial previ a la pandèmia. La darrera enquesta d'impacte econòmic realitzada per la Cambra i Andorra Recerca + Innovació conclou que 5 de cada 10 empreses encara està patint els efectes. Per tant, creiem que des de la Cambra hem de treballar per minimitzar aquest impacte i sobretot, protegir els autònoms la petita i mitjana empresa i com a finalitat última, preservar la continuïtat de l'empresa andorrana.

Ens trobem en un context post pandèmia en el que podem analitzar amb més objectivitat les debilitats i fortaleses de l'economia andorrana que han quedat al descobert amb la crisi. També evidenciem la necessitat d'afrontar una sèrie de reformes de forma urgent que passin per l'acceleració de determinats processos de transformació estructural i de digitalització.

Per tot el que hem exposat, la nostra entitat creu en la necessitat d'articular un pla econòmic amb un triple objectiu:

- A curt termini, promoure accions de suport a les empreses per pal·liar els efectes de la crisi sanitària i contribuir a la dinamització de l'activitat empresarial.
- A mitjà termini, impulsar un procés de transformació estructural de l'economia.
- A llarg termini, promoure un desenvolupament més sostingut i resilient des d'una perspectiva econòmica, mediambiental i social.

Aquest pla hauria de donar recorregut a 5 grans reptes que la Cambra considera prioritariis pel progrés del país.

- ✓ Com a primer repte, propiciar un suport real als sectors tradicionals per adaptar-se als reptes de la globalització i promoure la diversificació econòmica
- ✓ En segon lloc, creiem en una ferma aposta per a l'acceleració de la transformació digital de les nostres empreses i ajudar-les en el procés de transició
- ✓ Com a tercer repte, mantenir una fiscalitat atractiva i competitiva en relació amb l'entorn
- ✓ El quart repte té a veure amb el nostre impacte com a país amb el planeta i com podem impulsar la transició ecològica i reconduir les actuacions en matèria d'energia i clima
- ✓ I per últim, l'encaix amb Europa i com és de necessari preservar la nostra idiosincràsia i interessos en el procés de negociació

Sent el turisme i el comerç dos dels pilars fonamentals de creació de riquesa del nostre país i dels sectors més impactats, tant a escala global com local, arran de la pandèmia, es posa de manifest la necessitat de promoure, més que mai, la col·laboració públicoprivada per abordar el repte de redefinir el model turístic. Caldrà buscar estratègies de creixement sostenible en termes de volum i qualitat de la demanda, així com noves experiències que facin més atractiva la destinació.

A curt termini, la principal preocupació és atreure turisme, aquest trimestre i el pròxim, per pal·liar l'efecte de les temporades perdudes. Els empresaris confien que el bon ritme de vacunació a Andorra i als països de l'entorn consolidi la recuperació de l'activitat, i en aquest context, demanen que Andorra Turisme intensifiqui les campanyes de promoció per estimular la demanda exterior, reforçant la imatge de seguretat sanitària d'Andorra.

Pel que fa al comerç, abans de l'esclat de la pandèmia, el sector ja es trobava immers en una transformació important del model de consum que afecta el comerç tradicional i no contribueix a resoldre la disminució constant del nostre atractiu comercial. En aquest sentit, continuarem assessorant i impulsant programes de qualitat per reinventar-se i adaptar-se als nous hàbits de compra i consum.

D'altra banda, la Cambra defensa que l'atracció dels inversors es faci tenint en compte la identificació amb el nostre ecosistema empresarial. Aquesta estratègia s'adreça a les empreses i els inversors, tant nacionals com estrangers, que aporten un valor afegit real a l'economia i consoliden un desenvolupament qualitatiu i sostenible del país.

Com impulsors de la iniciativa, celebrem que prosperi el projecte de la zona franca com a pol de desenvolupament de noves activitats i de diversificació econòmica i compartim al 100% el gran potencial que té per al país i la diversificació econòmica.

Però també és imprescindible accelerar la transició digital mitjançant reformes i inversions que potenciïn les infraestructures, les competències i la tecnologia necessària per a una economia i societat digitals. Des del sector públic i el sector privat caldrà facilitar la disponibilitat d'eines i recursos adequats, i impulsar la capacitat digital dels treballadors, dels empresaris i de la ciutadania en general.

Cal donar suport a la digitalització de les empreses, reorientant el model productiu cap una economia més competitiva i sostenible: es tracta d'augmentar la productivitat i al mateix temps millorar el benestar i la inclusió social. Aquest canvi constitueix un desafiament per a un teixit empresarial dominat per autònoms i petites i mitjanes empreses, amb capacitats de modernització limitades. Hem de coordinar esforços per capacitar les nostres empreses i assolir una maduresa digital avançada que els hi permeti dibuixar un full de ruta digital i aconseguir-lo.

Considerem també indispensable la digitalització dels serveis públics i la simplificació administrativa per, entre altres finalitats, transformar els processos per fer-los més àgils i eficients. Malgrat que s'han fet alguns avenços, les empreses consideren que encara hi ha molt marge de millora per tal d'adaptar el *modus operandi* de l'Administració a les seves necessitats i demanen un esforç superior en aquest àmbit centrat en afavorir l'activitat empresarial. El Govern hauria de fixar-se un objectiu ambiciós i establir un termini per digitalitzar tots els procediments administratius, com s'ha fet a França amb l'horitzó posat en el 2023.

Pel que fa al tercer repte, la posició de la Cambra és que Andorra ha de mantenir una fiscalitat atractiva, és a dir, baixa en relació amb els països de l'entorn. La pressió fiscal no hauria de superar el 25%, malgrat la pressió sobre les finances públiques a causa de l'impacte de la pandèmia en els recursos públics destinats a pal·liar les conseqüències econòmiques i socials.

A la Cambra entenem que la reforma fiscal de la imposició directa de l'ordenament tributari andorrà és cabdal i, per tant, col·laborarem per a què s'adeqüi a la regulació tributària comunal per aconseguir un sistema impositiu nacional coherent; que vetlli per a tots els sectors econòmics i que serveixi per impulsar la digitalització, la innovació, el desenvolupament sostenible i altres pràctiques que aportin competitivitat a l'empresa i a l'economia andorrana en general.

El quart repte que ha d'abordar el país és, al nostre entendre, la sostenibilitat en el sentit més ampli per ser respectuosos amb el nostre entorn i el planeta en general, i alhora assolir un creixement sostenible. En aquest sentit, s'hauria de promoure una transició i impulsar actuacions en matèria d'energia i clima.

Hem de construir el camí per sensibilitzar les empreses per a què puguin anticipar canvis de model i comprometre's a definir i posar en pràctica estratègies per utilitzar de manera més eficient aquests recursos.

L'economia circular pot constituir una palanca important en la lluita contra el canvi climàtic. La reutilització, la reparació, la renovació i el reciclatge dels productes s'han de començar a reintroduir amb més força en la societat.

La mobilitat sostenible, la rehabilitació d'edificis, el desplegament d'energies renovables són algunes de les línies amb més inversió en la transició verda. Aquesta transició s'ha de fer sobre la base del diàleg i d'un ampli acord amb els agents econòmics implicats, que la Cambra podria vehicular com a òrgan consultiu i d'assessorament de l'Administració general d'acord amb les atribucions que li atorga la Llei.

Pel que fa a les infraestructures de comunicació, la Cambra dona suport a qualsevol nova possibilitat de projecte intern o extern que contribueixi a fer possible una mobilitat més sostenible i un desenclavament del país.

El cinquè repte de país, és l'encaix a Europa. Una negociació de la qual dependrà el futur del país, dels seus ciutadans i de les empreses. Si bé Andorra ha de trobar el seu encaix amb Europa, al sector empresarial li resulta difícil projectar les oportunitats que pot oferir la integració al mercat interior i l'impacte positiu sobre l'economia.

Des de la Cambra, treballarem juntament amb el Govern i altres agents econòmics per incorporar en les negociacions els neguits de l'empresariat i la defensa dels seus interessos i per a què en definitiva, s'accepti la nostra idiosincràsia i es flexibilitzi l'assumpció de les noves regulacions, tenint en compte que som un microestat amb una estructura i dimensió limitades.

Però per davant de tot, ara és el moment d'estar a prop de l'empresa i donar solucions concretes per a la represa econòmica i alhora capacitar-la per assumir els nous reptes de país.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

Tel. 00376-809292 / 00376-809294

<https://www.ccis.ad/>